

к.е.н., доц. Ніколасв Ю.О.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

АНАЛІЗ ПРОВЕДЕННЯ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Здійснена нами, за допомогою багатомірного статистичного аналізу, оцінка ефективності проведення промислової політики в регіонах України, базувалася на наступних методологічних засадах.

Однією з особливостей сучасної регіональної економіки в інформаційному плані є її складність і багатомірність, тобто неможливість повного опису її об'єктів за допомогою лише однієї ознаки. Статистична проблема, вирішення якої суттєво ускладнюється на базі традиційного (одномірного) методу, успішно вирішується за допомогою алгоритмів багатомірного аналізу. Об'єднання об'єктів в однорідні групи (кластери) проходить за принципом їхньої близькості в багатомірному просторі ознак. Характеристика ситуації в економічному об'єкті або групі об'єктів, як правило, здійснюється або шляхом спостереження за динамікою окремих показників, або шляхом розрахунків системи показників в одному періоді. Показники підбираються відповідно до цілей дослідження.

Для загальної характеристики проведення промислової політики в регіонах України, нами, на основі статистичного збірника «Регіони України - 2008», використано наступні показники для двадцяти чотирьох областей України і Автономної республіки Крим: валовий регіональний продукт у розрахунку на одну особу, прямі іноземні інвестиції в регіоні України на одну особу, кількість малих підприємств на 10 000 осіб наявного населення, обсяг реалізованої продукції, продуктивність праці в сільськогосподарських підприємствах, виробництво електроенергії на 1 тис. активного населення. Завдання цього дослідження вирішувалося за допомогою методів багатомірного аналізу, у межах якого проводилося перегруповання вихідної статистичної інформації, що переслідувало основні наступні цілі: виділення груп об'єктів з подібною комбінацією значень ознак; виділення груп ознак, які найбільшою мірою відбивають образ досліджуваного латентного показника; скорочення вихідного ознакового простору без істотної втрати інформації; вимір тісноти кореляційного зв'язку між групами ознак; багатомірне шкалювання.

Описане дослідження нами здійснювалося за допомогою версій пакетів програм фірми Stat Soft (США) - Statistica (V5.5A). В результаті проведеного нами багатомірного групування об'єктів на основі ієрархічного агломераційного алгоритму кластерного і латентного аналізів, можна зробити висновок про те, що сукупність регіонів, що досліджуються, слід розділити на дві групи: успішні та відсталі. «Успішними» у 2008 році виявилися наступні регіони: Дніпропетровська, Запорізька, Київська, Донецька, Полтавська області (перші чотири місця), а «відсталими» - Волинська, Чернігівська, Сумська, Житомирська, Кіровоградська, Херсонська, Чернівецька області (останні сім місць). Одеська область зайняла серединне (дев'яте) місце. Серед причорноморських регіонів, за успішністю проведення промислової політики, слід виділити Миколаївську область, а як найбільш відсталу - Херсонську. Знаходження (в національному вимірі) у «сильній» групі Київської області, свідчить про те, що відбувається перенесення різних видів виробництв із столиці країни до пригородів, тобто до навколишніх районів.

Перебування у цій групі Полтавської області пояснюється, з одного боку, розміщенням на її території низки великих промислових підприємств (НПЗ, КРАЗ, тощо) при відносно невеликій чисельності населення області, а з іншого боку - досить розвинутим АПК. Запорізька, Дніпропетровська і Донецька області завжди були у «відриві» від інших регіонів країни за їхнім існуючим потенціалом. Наші розрахунки (хоча ми оцінювали тільки ефективність промислової політики), достатньо сильно співпадають з результатами, отриманими Матвієнко П., який застосував узагальнену оцінку (на основі

валового регіонального продукту) стану розвитку регіонів: Одеська область - дев'яте місце, Миколаївська - тринадцяте, Херсонська - двадцять шосте (ці місця, на відмінність від нашого дослідження, присвоювалися в рейтингу регіонів, що додатково включає міста Київ і Севастополь).